

Rapport av uppdraget Stärkt kvalitet och likvärdighet i elevhälsoarbetet

Inledning

Utbildningsnämndens uppdrag till förvaltningen ”Stärkt kvalitet och likvärdighet i elevhälsoarbetet” innefattar fyra områden

- Utvecklingssteg för den nya elevhälsoenheten ink elevhälsoprofessionernas organisatoriska tillhörighet
- Kvalitetsmått för elevens uppfattning om elevhälsans tillgänglighet
- Kvalitetsnyckeltal
- Digital elevhälsa/digital ingång som ökar tillgängligheten till elevhälsan

Sedan november 2022 har förvaltningen en central enhet för elevhälsa med en barn- och elevhälsochef (som också är chef för kommunens del av Ungdomsmottagningen). De elevhälsoprofessioner som i dagsläget är organiserade under barn- och elevhälsochefen är

- två specialpedagoger med övergripande utvecklingsuppdrag mot förskola, grundskola, gymnasieskola samt anpassad grund- och gymnasieskola (respektive 100 % tillsvidare tjänst)
- skolläkare (80 % tillsvidare tjänst)
- skolsköterska med samordnande uppdrag för elevhälsans medicinska insats (20 % samordningstjänst av sin 100 % tillsvidare tjänst som skolsköterska)
- fyra leg. psykologer (100 %, 90 %, 40 %, 40 % tillsvidare tjänst)

Bakgrund

Elevhälsan är ytterst ett huvudmannans ansvar.

Det är huvudmannens ansvar att anordna elevhälsa och se till att rektor har tillgång till samtliga yrkeskategorier som skollagen kräver.

Det är också huvudmannens ansvar att tillse att det på varje skola finns tillräcklig tillgång på elevhälsa för att främst kunna arbeta förebyggande och hälsofrämjande samt kunna arbeta på både individ-, grupp- och skolenhetsnivå.

Skollag (2010:800)

2 kapitel; Huvudmän och ansvarsfördelning;

25 § *Elevhälsans omfattning;*

- *Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och*

specialpedagogiska insatser

- För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare

- Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande
- Elevhälsan ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål
- Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå
- Elevhälsans arbete ska ske i samverkan med lärare och övrig personal
- Elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete
- Elevhälsan ska vid behov samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten

Rapport av uppdraget Stärkt kvalitet och likvärdighet i elevhälsoarbetet**Utvecklingssteg för den nya elevhälsoenheten*****Psykologresurs***

Förvaltningen har sett ett prioriterat behov av att börja med en central organisering av psykologer med placering på respektive skolenhet. Den främsta anledningen att prioritera arbetet med denna yrkesgrupp är att det här har funnits brister i laguppfyllelse, kvalitet och likvärdighet inklusive tillgång. Flera skolor har saknat psykolog i framför allt det förebyggande och hälsofrämjande arbetet och har använt sig av att köpa in psykologtjänster vid till exempel utredningar. Det har också saknats en samordning för att utveckla och kvalitetssäkra arbetssätt samt en utsedd psykolog som innehar psykologiskt ledningsansvarig (lagkrav).

Till starten av höstterminen 2023 infördes en organisationsförändring med en central organisering av psykologer där två redan befintliga psykologer med tidigare anställning under rektor nu är organiserade i den centrala enheten för barn- och elevhälsa. Två psykologer har rekryterats och började sin respektive anställning till starten av höstterminen 2023, varav den ena psykologen har uppdraget som psykologisk ledningsansvarig i enlighet med hälso- och sjukvårdslag.

De primära åtgärderna som förvaltningen planerat har vidtagits och psykologarbetet planeras redovisas 2024 genom patientsäkerhetsberättelse och verksamhetsberättelse/sammanhållen elevhälsorapport.

Psykosocial resurs och Medicinsk resurs

Under vårterminen 2023 påbörjades ett arbete för att öka likvärdighet och kvalitet i kuratorsgruppens arbete. Arbetet har fortgått under höstterminen 2023. Det finns nu en etablerad grundstruktur för regelbundna gemensamma professionsmöten med fokus på kvalitet/likvärdighet och kollegialt utbyte. Områden med behov av metod- och kompetensutveckling har identifierats och där fortsatt åtgärdande arbete är planerat.

2024 planeras det psykosociala arbetet redovisas i en verksamhetsberättelse/sammanhållen elevhälsorapport.

Gällande elevhälsans medicinska insats finns sedan tidigare ett etablerat arbete och struktur för kvalitet- och likvärdighetsarbete i form av metodbok, yrkesgruppsträffar, kollegiala handledningstillfällen, årligen upprättande av verksamhetsberättelse respektive patientsäkerhetsberättelse.

Behov av ökat fokus, i patientsäkerhetsberättelsen, på en tydligare koppling till hälso- och sjukvårdslagens lydelse samt förstärkta delar av analysaspekter i verksamhetsberättelsen har framkommit under 2023.

Dessa förbättringsbehov planeras att åtgärdas under 2024.

Organisatoriska tillhörigheten för kuratorer och skolsköterskor

Förvaltningen har ett påbörjat analysarbete gällande frågan om den organisatoriska tillhörigheten av kuratorer och skolsköterskor.

Det finns både för- och nackdelar med att kuratorer och skolsköterskor skulle vara anställda vid den centrala enheten för barn- och elevhälsa.

Rektorer ser primärt fördelar med att de rekryterar och arbetsleder kuratorer och skolsköterskor eftersom det skapar en tydlig förankring i skolans elevhälsoarbete. Det finns skäl att särskilt se vidare på om den nuvarande ökade graden av samordning är tillräcklig samt om förutsättningarna för kvalitet och likvärdighet skulle förstärkas genom en central organisatorisk tillhörighet för kuratorer och skolsköterskor.

Tidigare utredning ser anledning till ett försiktigt tillvägagångssätt i frågan om organisatorisk tillhörighet och förordar att enheten för central barn- och elevhälsa först etableras och fungerar med ett i första hand fokus på att tillhandahålla psykologer.

Det fortsatta fördjupningsarbetet gällande den organisatoriska placeringen fortlöper och kommer att rapporteras med sedan tidigare redovisad målbild till höstterminen 2024.

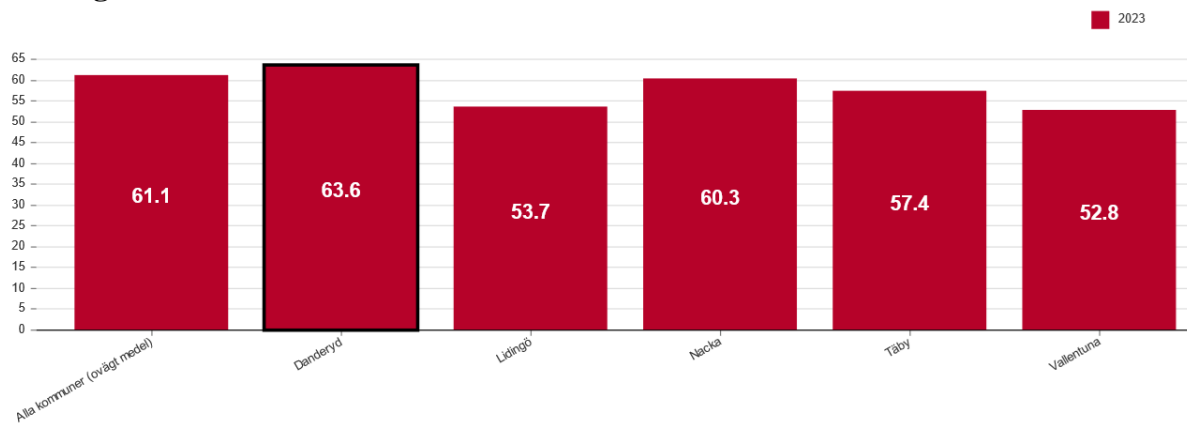
Kvalitetsmått för elevens uppfattning om elevhälsans tillgänglighet

Antal elever som svarat "Mycket lätt" eller "Ganska lätt" på frågan: "Hur lätt eller svårt är det att få hjälp av elevhälsan till exempel skolsköterskan?" dividerat på totala antalet svarande på frågan i Skolinspektionens elevenkät.

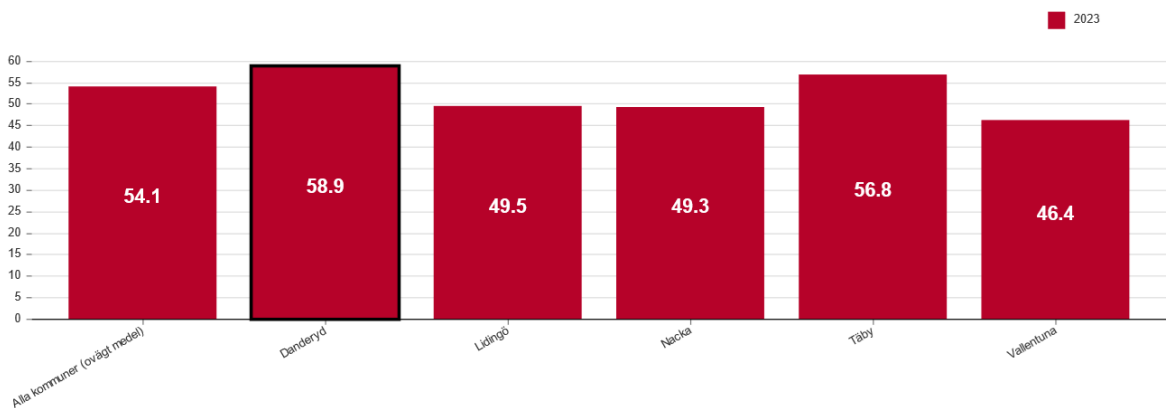
Enkäten genomförs vartannat år i hälften av landets kommuner, så under en cykel över två år deltar alla skolor i landet.

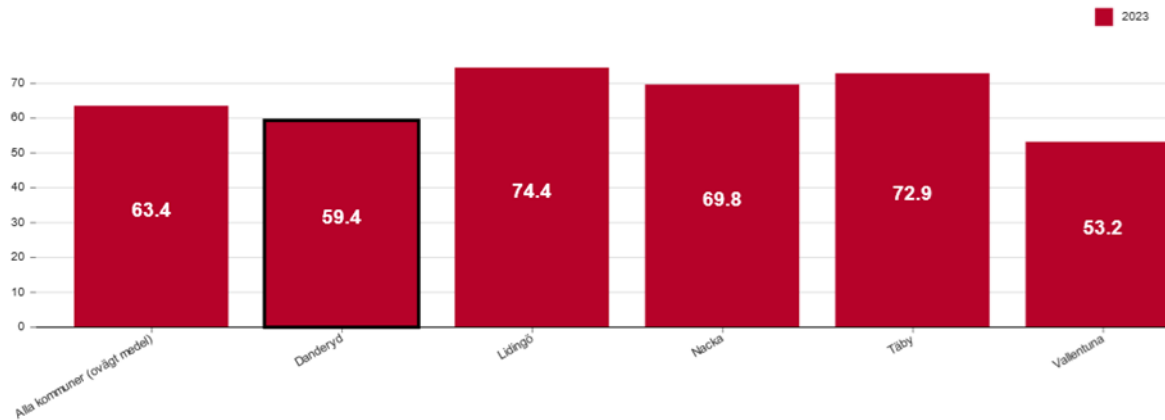
För data på kommunnivå avser uppgifterna enbart elever i kommunala skolor i den aktuella kommunen, medan uppgifterna för riket även inkluderar skolor med annan huvudman.

Elever i åk 5 grundskola:

Elever i åk 8 grundskola:

Elever i år 2 gymnasieskola:

Förvaltningen ser att det kan finnas skäl att se närmare på frågan om elevhälsotillgänglighet på gymnasieskolan.

Förvaltningen har även från och med höstterminen 2023 infört frågeställning om elevernas åsikt av elevhälsotillgänglighet i den egna årligen genomförda Trygghetsenkäten.

Kvalitetsnyckeltal

Ett fungerande kvalitetsarbete är avgörande för att verksamheten ska kunna främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Kvalitet inom utbildningsväsendet definieras som en samlingsbeteckning för hur väl verksamheten uppfyller nationella mål, svarar mot nationella krav, riktlinjer och kännetecknas av en strävan till förnyelse och ständiga förbättringar utifrån rådande förutsättningar. Kvalitetsindikatorer är kännetecknen på kvalitet. Sammantagna i ett indicatorsystem säger indikatorerna något väsentligt om helheten.

Förvaltningen ser vikten av kvalitetsnyckeltal som utgår från elevhälsans nationella mål och riktlinjer/lagkrav och här kan vi erhålla stöd i delar genom indikatorer och resultat från genomförd skolinspektionsenkät. Framtagande av egna ytterligare kompletterande kvalitetsnyckeltal pågår.

Pedagogisk personals uppfattning om elevhälsan 2023

Antal som svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra" på frågorna dividerat på totala antal svarande på frågan där den pedagogiska personalen har angett att de arbetar i grundskolan respektive gymnasieskolan.

Enkäten genomförs vartannat år i hälften av landets kommuner, så under en cykel över två år deltar alla skolor i landet.

För data på kommunnivå avser uppgifterna enbart elever i kommunala skolor i den aktuella kommunen.

Källa: Skolinspektionens enkät Pedagogisk personal grundskola respektive gymnasieskola.

Pedagogisk personal grundskola

Hur tycker du att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjandearbete fungerar?	Danderyd	86.2
	Lidingö	83.7
	Täby	71.0
	Nacka	70.3
	Sveriges kommuner medel	70.0
Andel som har svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra" (%)	Vallentuna	63.9
	Danderyd	91.5
	Lidingö	90.8
	Täby	81.7
	Nacka	79.3
Andel som har svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra" (%)	Sveriges kommuner medel	78.8
	Vallentuna	..
	Lidingö	86.3
	Danderyd	86.2
	Täby	74.8
Hur uppfattar du möjligheterna för er lärare att få stöd från elevhälsan om det skulle behövas?	Sveriges kommuner medel	73.5
	Nacka	72.4
	Vallentuna	..
	Danderyd	86.2
	Täby	74.8
Andel som har svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra" (%)	Sveriges kommuner medel	73.5
	Nacka	72.4
	Vallentuna	..
	Danderyd	86.2
	Lidingö	86.3

Pedagogisk personal gymnasieskola

Hur tycker du att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete fungerar?	Nacka	93.4
	Täby	89.2
	Danderyd	77.2
	Sveriges kommunen medel	75.9
	Lidingö	71.7
Andel som har svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra" (%)	Vallentuna	..
	Nacka	96.7
	Lidingö	90.6
	Danderyd	89.8
	Sveriges kommuner medel	87.1
Andel som har svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra" (%)	Täby	..
	Vallentuna	..
	Täby	89.2
	Nacka	85.9
	Sveriges kommuner medel	79.6
Hur uppfattar du möjligheterna för er lärare att få stöd från elevhälsan om det skulle behövas?	Danderyd	78.5
	Lidingö	..
	Vallentuna	..
	Danderyd	78.5
	Lidingö	..
Andel som har svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra" (%)	Vallentuna	..

Förvaltningen ser att det kan finnas skäl att se närmare på frågan om gymnasiepersonalens uppfattning om stödet från elevhälsan.

Förutsättningar - Kostnad elevhälsa i kommunal skola, kr/elev

Kostnad elevhälsa i kommunal skola, kr/elev, år 2022.

Avser enbart intäkter och kostnader för skolsköterska, skolläkare, skolpsykolog och skolkurator, inklusive eventuella köpta tjänster.

Kostnad elevhälsa i kommunal skola, tkr dividerat med antal elever i kommunens skolor. Uppgiften avser kalenderår, mätt 31 december.

Avser egen regi. Källa: SCB.

Kostnad Elevhälsa: kr/elev, år 2022	Åk 1–9	Gymnasieskola
Sveriges kommuner medel	4 832	5 200
Danderyd	2 933	1 740
Vallentuna	2 807	1 992
Lidingö	2 934	2 640
Nacka	3 252	2 449
Täby	3 701	2 434
Tyresö	3 754	5 299
Lomma	4 022	-
Vellinge	4 065	2 352
Sollentuna	4 197	2 897
Solna	4 458	3 377
Sundbyberg	5 053	3 261
Österåker	5 488	-

Uppgifterna i tabellen är från innan anställningen av våra två senaste skolpsykologer.

Digital elevhälsa/digital ingång som ökar tillgängligheten till elevhälsan, analys och kostnadsberäkning

Förvaltningen har utfört en omvärldsspaning för att se på olika möjligheter för att få underlag till beslut till vad som kan fungera bäst för Danderyds kommun inklusive kostnadsjämförelse. En referensgrupp bestående av kuratorer och skolsköterskor har varit delaktiga och rektorsgruppen har varit tillfrågad.

Utifrån en behovsanalys ser referensgruppen av kuratorer och skolsköterskor att de redan i dag erbjuder tillgänglighet genom flera digitala ingångar som digital bokning och digitala möten via teams. De anser att de generellt tillhandahåller en god tillgänglighet. Här ser förvaltningen behov av en förstärkt likvärdighet. Flertalet i referensgruppen ser fördelar med att bygga ut och förstärka de digitala system som redan finns i verksamheten i dag.

Tre företag som specialiserar sig på att erbjuda digitala elevhälsotjänster, som mötesbokning och videoplattform, har kontaktats och uppvisat sin produkt. Det företag som förvaltningen ansåg hade den produkt som var bäst anpassad till våra behov har redovisat en prisbild på 17,500 kr/månad samt en engångsavgift på 55,000 kr.

Prorenata, som är det digitala elevhälsosystem/journalföringssystem som skolorna använder idag har nyligen lanserat en digital elevhälsportal för elever och vårdnadshavare där det går att göra digitala bokningar för fysiska möten och även säkra videomöten. Denna tilläggsprodukt har en engångskostnad för konfiguration med en redovisad prisuppgift på 1400 kr och därefter 0,30 kr per elev- eller vårdnadshavar-inloggning/identifiering.

Resultat från analys/omvärldsspaning är att förvaltningen planerar att påbörja ett pilotprojekt för ökad tillgänglighet genom digitalisering i form av möjlighet till digitala bokningar för elever och vårdnadshavare, fysiska och digitala möten, till kuratorerna/skolsköterskorna åk 7-gymnasiet genom Prorenatas digitala elevhälsportal.